A kiskorúak jogai bírósági eljárásokban

Franciaország

1. A kiskorúak cselekvőképessége

A francia jog alapján a 18 éven aluli kiskorúak nem rendelkeznek cselekvőképességgel. Jogaik gyakorlása során törvényes képviselőiknek (rendszerint szüleiknek) kell képviselniük őket. A kiskorúakat – életkorukhoz és ítélőképességükhöz mérten – minden őket érintő vagy rájuk nézve jelentőséggel bíró döntésbe be kell vonni.

2. A megfelelő eljárásokhoz való hozzáférés

Szakosított személyzet, különösen a kiskorúak bíróságának szakosított bírái felelősek a gyermekeket érintő ügyek elbírálásáért. A fiatalok jogi védelméért felelős szolgálat (*Protection judiciaire de la jeunesse*) és a felhatalmazott szervezetek beavatkozhatnak a kiskorúakat érintő eljárások során.

A törvény lehetővé teszi, hogy kiskorú jogvitát indítson a szülei ellen. Ebben az esetben egy független személyt jelölnek ki eseti gondnoknak.

Büntetőügyekben a kiskorúak szülői engedély nélkül jogosultak ügyvédhez fordulni. A jogi segítségnyújtás ingyenes. Az ügyvédek minősülnek az információkhoz való hozzáférés első pontjának, és a kiskorúakat illetően támogató és védelmező szerepet töltenek be. Kérhetik, hogy: az ítéletet zárt ülésen hozzák meg; hogy a kiskorút úgy helyezzék el, hogy ne lássa a vádlottat; hogy további kiegészítő orvosi vizsgálatok helyett az ügyirat áttanulmányozására kerüljön sor; és hogy bizonyos nyomozati cselekményekre (például *szembesítés*) egyáltalán ne kerüljön sor.

— Amennyiben a kiskorú az alperes vagy az eljárás egyik fele, és valamely joga sérül, az eljárás vagy az őrizetbe vétel megszüntethető. A kiskorúak (10 éven felüliek) speciálisan képzett szakemberek felügyelete mellett vehetők őrizetbe a kiskorúak részére fenntartott épületekben.

— Amennyiben a kiskorú tanú valamely ügyben, a bíráknak és a bűnügyekkel foglalkozó rendőröknek figyelembe kell venniük a kiskorúak sebezhetőségét. A 16 éven aluli kiskorúaknak nem kell esküt tenniük.

— A kiskorú áldozatokat különös védelem illeti meg. Emellett ha a kiskorú felperes a polgári eljárásban, követelheti elszenvedett kárának megtérítését. Ha az elítélt elkövető fizetésképtelen, az áldozat kárenyhítést kaphat a garanciaalapból (a körülmények függvényében), a bűncselekményekkel összefüggő sérülésekért járó kárenyhítésért felelős tanácstól (CIVI) és/vagy a bűncselekmények áldozatait segítő szolgálattól (SARVI).

A polgári jogi ügyekben a kiskorúakat főszabály szerint törvényes képviselőjük képviseli. Gondnokot jelölnek ki, ha érdekellentét áll fenn a kiskorú és szülei között. A szülőknek 15 napjuk van arra, hogy a gondnok kijelölését megtámadják.

Bizonyos esetekben a törvény kifejezetten úgy rendelkezik, hogy a kiskorúak önállóan is eljárhatnak. Így önállóan nyújthatnak be különösen eskü alatt tett nyilatkozat iránti kérelmet származás megállapítása céljából , nagykorúság megállapítása iránti kérelmet és kísérő nélküli külföldi kiskorúak állampolgárságának megállapítása iránti kérelmet, valamint a veszélyeztetett kiskorúak önállóan járhatnak el az oktatási támogatással kapcsolatban.

3. Kiskorúakat érintő ügyekben a határidők csökkentésére irányuló jogszabályok és intézkedések

Büntetőügyekben az ügyész elrendelheti a kiskorúnak a kiskorúak bírósága előtti azonnali megjelenését annak érdekében, hogy a meghallgatásra 10 napon, de legkésőbb 2 hónapon belül sor kerüljön. Erre az eljárásra meghatározott jogsértésekkel összefüggésben, valamint a kiskorú életkorától és a kiszabható büntetéstől függően csak akkor van lehetőség, ha további nyomozás nem szükséges. Emellett a korai megjelenés lehetővé teszi az ügyész számára, hogy egy, de legkésőbb 3 hónapon belül meghallgatást rendeljen el a kiskorúak bírósága előtt.

Polgári jogi ügyekben nincs különös előírás az elsőfokú eljárás felgyorsítására vonatkozóan a kiskorúakat érintő ügyekben, de a kiskorúak bírósága által hozott határozattal szembeni fellebbezés esetén a törvény úgy rendelkezik, hogy az ügyet elsőbbséggel kell tárgyalni.

4. Különös mechanizmusok és eljárások a gyermek támogatása és mindenek felett álló érdeke érdekében

A kiskorú érdekei központi jelentőséggel bírnak a gyermekeket érintő bírósági eljárásban. A törvény többször megerősíti, hogy a bíráknak a gyermek érdekei védelmének elsődleges szempontja alapján kell megindokolniuk határozataikat. Figyelembe kell venniük a gyermek családi, szociális és gazdasági helyzetét, valamint kifejtett véleményét. Mindazonáltal nincs olyan előírás vagy iránymutatás, amely meghatározná a gyermek mindenek felett álló érdekét.

A büntetőügyekben a tartományi hatóságok értesítik az igazságügyi hatóságokat amennyiben a kiskorú bizonyítottan vagy vélelmezhetően rossz bánásmódban részesült. Ha a kiskorú szexuális zaklatás áldozatává vált, az ügyész haladéktalanul tájékoztatja a kiskorúak bíróságát, és kéri a gyermek támogatását és rehabilitációját.

A szakmai titoktartásból eredő kötelezettségeket nem kell alkalmazni a kiskorúakkal szembeni zaklatás vagy jogfosztás eseteiben. A kiskorúakkal szemben elkövetett számos bűncselekmény elévülési ideje hosszabb, amely csak az áldozat nagykorúvá válásának napján kezdődik. A kiskorú vádlottat érintő kihallgatást zárt ülésen kell megtartani. Az ülésen elhangzottak közzététele tilos.

Polgári jogi ügyekben a kiskorúak bírósága felelős a rehabilitáció biztosításáért, ha a kiskorú veszélyben van. Emellett a polgári törvénykönyv széles hatáskört ruház a családjogi bírákra, akik «különös figyelmet fordítanak a gyermekek érdekei védelmének biztosítására».

5. A kiskorúakat érintő határozatok végrehajtása

Büntetőügyekben a kiskorú szüleit és ügyvédjét közvetlenül bevonják valamennyi intézkedés végrehajtásába. Számos intézkedést rendelhet el a kiskorúak bírósága vagy a nyomozási bíró a nyomozás szakaszában (a 10 és 18 év közötti kiskorúak esetében: állami gondozásba vételre irányuló intézkedések, próbaidő, helyreállítás vagy napközbeni tevékenységek; a 13 és18 év közötti kiskorúak esetében: a bírósági eljárás előtti őrizetbe vétel, bírósági felügyelet és elektronikus monitoring rendszer felhasználásával elrendelt házi őrizet).

A kiskorúak bírósága elrendelheti a 10 és 18 közötti kiskorúak családjukba való visszahelyezését, a helyreállítást, a próbaidő melletti felfüggesztést, a napközbeni tevékenységeket, az állami gondozásba vételt vagy a bírósági védelmet. A 13 és 18 év közötti kiskorúak esetében a bíróság elmarasztalásról vagy figyelmeztetésről is dönthet, elrendelhet helyreállítási tevékenységet, napközbeni tevékenységet (amely a 16 és 18 év közötti kiskorúak esetében közösségi szolgálatot jelent), próbaidőt vagy bírósági védelmet. A **10 és 18 év közötti kiskorúakkal szemben** büntetés is kiszabható: bizonyos helyekre való belépés tilalma, bizonyos személyekkel való találkozás tilalma, elhelyezés és utolsó lehetőségként **a 13 éven felüli kiskorúak** esetében szabadságvesztés (a fogvatartási központ kiskorú egysége vagy a fiatalkorú elkövetők intézete; szakosított szociális munkások jelenléte szükséges).

Polgári jogi ügyekben a szülői felelősség, a tartásdíj vagy a veszélyeztetett kiskorúak védelme tárgyában hozott határozatok azonnal végrehajthatók. A gyermek ítélőképességének függvényében a legtöbb esetben a szülőknek kell végrehajtaniuk az ítéletet. A szülőkkel való érdekösszeütközés esetén és olyan esetekben, amikor a bíróság még nem határozott a kérdésben (pl. gyám kirendelésével), a gondnok felel a kiskorú érdekében álló intézkedések megtételéért.

6. Örökbefogadás

Az örökbefogadás több szakaszból áll: jóváhagyás kérelmezése, a gyermek és az örökbefogadó közötti találkozás és kapcsolat, valamint a szülő-gyermek kapcsolat létrehozására irányuló jogi eljárás. Kétféle örökbefogadás létezik Franciaországban: egyszerű örökbefogadás (a szülő és gyermek közötti meglévő kapcsolat fennmaradása) és teljes örökbefogadás (csak 15 éven aluli gyermek esetében; a szülő és gyermek közötti eredeti kapcsolatnak az örökbefogadó szülőkkel való kapcsolattal való felváltása).

A legfelsőbb bíróság (*Tribunal de Grande Instance*) rendelkezik hatáskörrel mindkét esetben, és az örökbefogadás csak akkor hagyható jóvá, ha az a kiskorú érdekében áll. A 13 éven felüli kiskorúnak hozzá kell járulnia az örökbefogadáshoz.

Gyerekbarát igazságszolgáltatás Franciaországban PDF (749 Kb) fr

Utolsó frissítés: 30/07/2020

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.